

El color de l'univers

Suposem que era l'hora de l'alba, i l'heroi de la narració, contemplatiu, mira des d'un balcó com s'acaba la nit. La llum nova de l'horitzó ascendia, la negror de la volta del cel esdevenia a poc a poc grisor

blavosa, i des de la ratlla del mar ja ben clara un color malva i verd-i-blanc s'escampava per baix i pujava, potser el color de l'univers, tal com havia llegit feia poc en articles de ciència al diari: això i alguns llibres de física i de cosmologia per a lectors no científics eren la seua lectura recent. I mentre la seua dona llegia versos grecs, la teogonia, l'origen dels déus, ell mirava d'entendre la cosmogonia i la substància primera de què està fet l'univers, ja que la substància de la història no la podia entendre i havia conclòs que, quan els astrònoms navegaven entre l'estètica i la teologia és quan la seua ciència li resultava més fascinant, amb gran escàndol, suposava, del seu amic i admirat professor Lapiedra, astrofísic humanista però refractari a qualsevol especulació que no es poguera expressar amb un fórmula escrita en una pissarra o en un full de paper: ell sempre havia pensat que la metafísica era una branca poètica o abstracta de la literatura i el seu amic pensava que no era res si no era matemàtica. Però feia poc temps, segons que informaven els divulgadors de la ciència, feia poc temps els astrònoms, no els poetes, havien descobert per fi el color de tot plegat, el color resultant dels colors d'infinites galàxies, que al seu torn és el que resulta del color d'infinites estrelles i d'innombrables nebuloses de gasos i pols. Perquè una estrella de massa elevada, amb temperatura de desenes de milers de graus, emet un saníssim color blau de mar, una estrella mediocre, a la meitat del camí de milers de milions d'anys de vida, emet una llum blanca, com és el cas del nostre sol, el Sol, i una estrella en final de camí, una estrella anciana, inflada fins a la condició de geganta roja, emet, efectivament, una llum roja. I així l'efecte final, que ja es pot calcular amb ordinadors poderosos, de la mateixa manera que els pintors barrocs el calculaven i el reproduïen

Joan Francesc Mira

combinant pigments i olis per compondre el fons eteri dels paisatges celestials, l'efecte final és que la barreja d'aquestes llums donaria un amable i suau color turquesa, un color entre verd poma i blau celeste.

Aquell era doncs el color del

cosmos segons que assegura la ciència, imaginà, un color familiar, oriental, relaxant i enganyós, un color de primavera avançada, de fulla tendra, de finíssimes robes transparents de seda, i un color com el que en aquell instant dominava fugaçment esfumat damunt la mar.

La pena és que no durarà, va pensar, tot anirà cap al roig, cap al roig de la mort de les brases, i d'ací cap a la cendra final. I en qualsevol cas tot això eren només divagacions sense forma ni pes, pensà també en aquell punt, eren imatges dissoltes a la vora del somni o de la dissolució de la raó. Els fanals abundants del carrer encara eren encesos cobrint d'un tel de llum blanca l'asfalt grisejant. Va passar el primer autobús que imaginà quasi buit, només dos o tres viatgers amb el cos ple de son que han d'entrar a treballar molt de matí; passaren també els primers cotxes travessant el pont, devien escoltar per la ràdio les primeres notícies del dia, violentes o buides. Passà un taxi amb el pilot verd encès buscant clients pel carrer sense vianants, qui podria esperar un taxi en aquesta avinguda deserta si no era algú que tornava a casa després d'una nit d'amor amb final trist, adéu que he d'anar-me'n abans que es faça de dia. I en tot cas el color real de l'univers, començant pel que tenia més a prop, que era el de l'aigua d'aquella mar i el de l'aire d'aquella ciutat, el color dels carrers i el dels cervells, dels edificis o bonys estrafolaris que apareixien ja a la seua vista amb perfils monstruosos de crustacis, el color dels ciutadans i els governs de València i d'Espanya i d'Europa, el color dels diners infinits que circulen i volen per l'aire, i sobretot el del gust pervertit i el de la moral corrompuda que s'escampen com un aire pudent, tendeix irresistiblement al *couleur caca d'oie*, caca d'oca, o gos com fuig, que cantà Jacques Brel fa molts anys en una cançó memorable.

“Aquell era doncs el color del cosmos segons que assegura la ciència, imaginà, un color familiar, oriental, relaxant i enganyós, un color de primavera avançada, de fulla tendra, de finíssimes robes transparents de seda, i un color com el que en aquell instant dominava fugaçment esfumat damunt la mar”